

פרשת עקב

יב והיה | עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר יהוה אליהם לך את-הברית ואת-החסד אשר נשבע לאבותיך: **יג** ואת-הבן וברכך והרבך וברך פרי-בטןך ופרי-אדמתך דגנך ותרשך ויצהרך שגראלפיה ועשתרת צאנך על האדמה אשר-נשבע לאבותיך לתת לך: **יד** ברוך תהיה מכל-העמים לא-יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך: **טו** והסיר יהוה ממך כל-חלי וכל-מדי מוצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל-שנאיך: **טז** ואכלת את-כל-העמים אשר יהוה אליהם נתן לך לא-תחוס עינך עליהם ולא תעבד את-אלהיהם כיי-מוקש הוא לך: (ס) כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני איכה אוכל להורישם: **יז** לא תירא מהם זכר תזכר את אשר-עשה יהוה אליהם לפרעה ולכל-מצרים: **יח** המסת הגדלת אשר-ראו עיניך והאתת

יב והיה חלף¹ שתקבלו את הדינים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד שנשבע לאבותיך: **יג** ואהבך וברכך והרבך וברך הולד² של מעיך³ והפרי של ארצך⁴ דגן יינך⁵ ושמנך⁶ קיבוץ⁷ שווריד ועדרי צאנך על הארץ שנשבע לאבותיך לתת לך: **יד** ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך: **טו** והסיר ה' ממך כל חלים וכל נגעי⁸ מצרים הרעים שידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שונאיך: **טז** והחרמת⁹ את כל העמים שה' אלקיך נותן לך לא תחוס עינך עליהם ולא תעבוד את טעויותיהם כי למכשול¹⁰ יהיו לך: (ס) כי תאמר בלבבך רבים העמים האלה ממני איך זה אוכל לגרשם¹¹: **יז** לא תירא מהם זכור תזכור את שעשה ה' אלקיך לפרעה ולכל המצרים¹²: **יח** ניסים גדולים¹³ שראו עיניך והאותות

יב ויהי חלף דתקבלון ית דיניא האלין ותטרונו ותעבדון יתהון ויטר יי אלקיך לך ית קימא וית חסדא דקיים לאבהתך: **יג** וירחמנך ויברכנך ויסגינך ויברך ולדא דמעך ואבא דארעך עבודך ותמרך ומשחך בקרי תורך ועדרי ענך על ארעא דקיים לאבהתך למתן לך: **יד** בריך תהי מכל עממיא לא יהי בך עקר ועקרא ובבעירך: **טו** ויעדי יי מנך כל מרעין וכל מכתשי מצרים בישאי דיידעתא לא ישונון בך ויתינונו בכל סנאך: **טז** ותגמר ית כל עממיא דיי אלקיך יהיב לך לא תחוס עינך עליהון ולא תפלח ית טעותהון ארי לתקלא יהון לך: (ס) ארי תימר בלבבך סגיאינ עממיא האלין מני איכדין אכול לתרכותהון: **יז** לא תדחל מנהון אדכרא תדכר ית דעבד יי אלקיך לפרעה ולכל מצראי: **יח** נסין רברבן דחזאך עינך ואתיא

¹ במדבר יח, כא לא; וראה רמב"ן.

² ראה בראשית יא, ל.

³ יונתן יחזקאל ג, ג.

⁴ שמות כג, י ועוד.

⁵ תרגום קהלת ט, ז; וראה בראשית יד, יח ועוד.

⁶ ראה שמות כז, כ ועוד.

⁷ ראה ר"ן ופסקי הרי"ד (מועד קטן יב). שפירשו

'בקריות' בגמרא שם – "קיבוץ הבהמות"; וברש"י

(שם ד"ה לבקריות) "מקום שיש שם בהמות";

ובערוך (ערך בקר ג – על אונקלוס כאן) "מקום

ששם עומדין השוורין"; וראה יונתן יואל א, יח.

⁸ ראה בראשית יב, יז ועוד; וראה מלבי"ם (תוריע

מא): "נגע" מציון המכה והמכאוב, 'עוד נגע אחד

אביא על פרעה' (שמות יא, א), 'נגע מכה אלקים

ומקנא' (ישעיהו נג, ד).

⁹ לשון 'גמר' נמצא גם בלשון המקרא (תהלים ז, י;

יב, ב; נז, ג; עז, ט; קלח, ח) והוא משמש כלשון

כילוי, וכלשון השלמה (ראה רד"ק, שרשים 'גמר';

ר"י אבן ג'אנח, שרשים 'גמר'; רש"י תהלים ז, י)

ולענין לשון התרגום ראה יונתן (שמואל ב' כב, לח;

מלכים א' יג, לד; יז, יד טז; ישעיהו י, כג; עמוס ט,

ח; צפניה א, יח); רש"י (שמות יא, א) ורא"ם (שם);

רד"ק (שמואל א' טו, ג; שרשים 'כלל').

¹⁰ ויקרא יט, יד.

¹¹ ראה בראשית ג, כד ועוד.

¹² בראשית יב, יב ועוד.

¹³ באונקלוס (לנוסח כאן) 'רברבן' (גדולות), לשון

נקבה.

והמפתים והיד החזקה והזרע הנטויה אשר הוצאך יהוה אליך כן-יעשה יהוה אליך לכל-העמים אשר-אתה ירא מפניהם: **כ** וגם את-הצרעה ישלח יהוה אליך בם עד-אבד הנשארים והנסתרים מפניך: **כא** לא תערץ מפניהם כי-יהוה אליך בקרבך אל גדול ונורא: **כב** ונשל יהוה אליך את-הגוים האל מפניך מעט מעט לא תוכל כלתם מהר פן-תרבה עליך חית השדה: **כג** ונתנם יהוה אליך לפניך והמם מהומה גדלה עד השמים: **כד** ונתן מלכיהם בידך והאבדת את-שמם מתחת השמים לא-יתיצב איש בפניך עד השמידך אתם: **כה** פסילי אליהם תשרפון באש לא-תחמד פסל וזהב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו כי תועבת יהוה אליך הוא: **כו** ולא-תביא תועבה אל-ביתך והיית חרם כמהו שקץ | תשקצנו ונתעב | ותעבנו כי-חרם הוא: (פ) **ח א** כל-המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם

והמופתים והיד החזקה והזרע המרוממה¹⁴ שהוציאך ה' אליך כן יעשה ה' אליך לכל העמים שאתה ירא מפניהם: **כ** ואף את הצרעה יגרה¹⁵ ה' אליך בהם עד שיאבדו¹⁶ שנשאר¹⁷ ונשתבאו¹⁸ מפניך: **כא** לא תשבר¹⁹ מפניהם כי ה' אליך שכינתו בינך²⁰ אלוק גדול ונורא: **כב** וגרש²¹ ה' אליך את העמים האלה מפניך מעט מעט לא תוכל לכולתם מהר שמא²² תרבה עליך חית החוץ²³: **כג** ומסרם²⁴ ה' אליך לפניך והמם מהומה גדולה²⁵ עד שישמידו²⁶: **כד** ומסר מלכיהם בידך והאבדת את שמם מתחת השמים לא יתייצב איש לפניך²⁷ עד שתשמיד²⁸ אותם: **כה** צלמי טעויותיהם תשרפון באש לא תחמוד כסף וזהב שעליהם ולקחת לך שמא תכשל²⁹ בו כי מרחק לפני ה' אליך הוא: **כו** ולא תכניס שמרחק לביתך והיית חרם כמוהו שקץ תשקצנו ורחק תרחקנו כי חרם הוא: (פ) **ח א** כל המצוה שאני מצוה לך יום זה תשמרון לעשות בשל³⁰ שתחיון ורבייתם ונכנסתם³¹ וירשתם

ומופתים וידא תקיפתא ודרעא מרממא דאפקד יי אליך כן יעביד יי אליך לכל עממיא דאת דחיל מן קדמיהון: **כ** ואף ית ערעיתא יגרי יי אליך בהון עד דיבדון דאשתארו ודאטמרו מן קדמך: **כא** לא תתבר מן קדמיהון ארי יי אליך שכינתיה בינך אליה רבא ודחילא: **כב** ויתריד יי אליך ית עממיא האלין מן קדמך ועיר ועיר לא תכול לשיצויהון בפריע דלמא תסגי עלך חית ברא: **כג** וימסרונן יי אליך קדמך וישגישונן שגוש רב עד דישתיצון: **כד** וימסר מלכיהון בידך ותוביד ית שומהון מתחות שמאי לא יתעתד אנש קדמך עד דתשיצי יתהון: **כה** צלמי טעוניהון תיקדון בנורא לא תחמיד כספא ודהבא דעליהון ותסב לך דלמא תתקיל ביה ארי מרחק קדם יי אליך הוא: **כו** ולא תעיל דמרחק לביתך ותהי חרמא כותיה שקצא תשקצניה ורחקא תרחקניה ארי חרמא הוא: (פ) **ח א** כל תפקידתא דאנא מפקיד לך יומא דין תטרון למעבד בדיל דתיחון ותסגון ותיעלון ותירתון

¹⁴ אונקלוס תרגם 'מרממא' - 'המרומם', כיון ש'דרעא' בארמית הוא לשון זכר.

¹⁵ לשון 'גרוי' נמצא גם בלשון המקרא (דברים ב, ה ט יט כד ועוד).

¹⁶ יונתן ישעיהו ט, יב ועוד.

¹⁷ יונתן מלכים ב' ז, יג.

¹⁸ יונתן יהושע י, כז; וראה שמואל א' יד, יא.

¹⁹ יונתן יחזקאל כט, ז; לב, כח.

²⁰ בראשית ג, טו ועוד.

²¹ ראה שמות יא, א.

²² רש"י סוכה לח. ד"ה דלמא.

²³ ראה בראשית כד, לא ועוד.

²⁴ לשון 'מסירה' הוא בדרך כלל תרגום של לשון נתינה שבמקרא; ונמצא גם בלשון המקרא (במדבר לא, ה טז).

²⁵ באונקלוס 'רב' (גדול) לשון זכר, בהתאם ל'שגוש' בארמית.

²⁶ ראה לעיל ד, כו ועוד.

²⁷ בראשית יג, ט ועוד.

²⁸ יונתן שמואל א' כד, כב.

²⁹ תרגום משלי ד, יב.

³⁰ כלה"כ קהלת ח, יז; וראה שם אב"ע: "ופירוש 'בשל' כמו 'בצבור'".

³¹ מחברת הערוך לר"ש בן פרחון ערך 'בוא'; וראה רש"י סנהדרין פח: ד"ה שייף.

אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְתִּיכֶם:
ב וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר הוֹלִיכָךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבַּעִים שָׁנָה בְּמִדְבָּר
לְמַעַן עֲנִתָךְ לְנִסְתָךְ לְדַעַת
אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הִתְשַׁמֵּר מִצֻּוֹתַי
אִם־לֹא: **ג** וַיַּעֲנֵךְ וַיִּרְעַבְךָ וַיֹּאכַלְךָ
אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יִדְעָתָה וְלֹא יָדָעוּן
אַבְתֵּיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא
עָלִיתְלָחֶם לְבַדּוֹ יְחִיָּה הָאָדָם
כִּי עַל־כָּל־מוֹצֵא פִּי־יְהוָה
יְחִיָּה הָאָדָם: **ד** שְׁמַלְתָךְ לֹא בָלְתָה
מִעֲלִיךָ וְרִגְלְךָ לֹא בָצָקָה זֶה
אַרְבַּעִים שָׁנָה: **ה** וַיִּדְעָתָה עַם־לְבָבְךָ
כִּי כָאֲשֶׁר יִיָּסֵר אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ מִיִּסְרָךְ: **ו** וְשִׁמְרָתָ אֶת־מִצְוֹת
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכָּיו
וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: **ז** כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
מְבִיאֶךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ
נַחֲלִי מִים יִצְאִים עֵינַת
וּתְהַלֵּמַת יִצְאִים בְּבִקְעָה
וּבְהָרָ: **ח** אֶרֶץ חֹטֵה וְשֹׁעֵרָה
וְגִפְזָה וְתֹאנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ־זֵית
שֶׁמֶן וְדִבְשׁ: **ט**
אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכַּנָּתָהּ תֹאכַל־בָּהּ

את הארץ שנשבע ה' לאבותיכם:
ב וזכרת את כל הדרך שנהגך³²
ה' אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבַּעִים שָׁנִים בְּמִדְבָּר
בְּשֵׁל לַעֲנוּתְךָ לְנִסּוֹתְךָ לְדַעַת
את שְׁבִלְבָּךְ הַתְשַׁמֵּר מִצֻּוֹתַי
אִם־לֹא: **ג** ויענך וירעיבך ויאכילך
את הָמָן שלא ידעת ולא ידעו
אבותיך בְּשֵׁל לַהֲוִידִיעֶךָ כִּי לֹא
עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ מִתְקִיִּים הָאָדָם
כִּי עַל כָּל מוֹצֵא מֵאִמֶּר מִלִּפְנֵי³³ ה'
חַי הָאָדָם: **ד** כְּסוּתְךָ³⁴ לֹא בִלְתָה
מִמֶּךָ וְנִעְלִיךָ³⁵ לֹא יִחְפּוּ³⁷ זֶה
אַרְבַּעִים שָׁנִים: **ה** וידעת עַם לְבָבְךָ
כִּי כְמוֹ³⁸ שְׁמַלְמֵד³⁹ אִישׁ את בְּנוֹ ה'
אֱלֹהֶיךָ מִלְמַד לְךָ: **ו** ושמרת את הַמִּצְוֹת
שֶׁל ה' אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵּי שְׁמִתוֹקֵנוֹת
לִפְנֵי וּלְיִרְאָה אֹתוֹ: **ז** כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
מְבִנִים לְךָ לְאֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ
מוֹשְׁכָה⁴⁰ נַחֲלִים שֶׁל מִים מִבּוֹעֵי⁴¹ עֵינַת
וּתְהוֹמוֹת יוֹצֵאִים בְּבִקְעוֹת⁴²
וּבְהָרִים: **ח** אֶרֶץ חֹטִים⁴⁴ וְשֹׁעוּרִים⁴⁵
וְגִפְזִים וְתֹאנִים⁴⁶ וְרִמּוֹנִים⁴⁷ אֶרֶץ שְׁזִיתִיהָ
עוֹשִׂים שֶׁמֶן וְהִיא עוֹשָׂה⁴⁸ דִּבְשׁ: **ט**
אֶרֶץ שֶׁלֹּא בְּעֲנִי⁴⁹ תֹאכַל בָּהּ

יְתֵ אֶרֶעָ דְּקִיִּים יִי לְאַבְהִתְכוּן:
ב וְתִדְכֹר יְתֵ כָּל אֹרְחָא דְּדִבְרֶךְ
יִי אֱלֹהֶיךָ דְּנָן אַרְבַּעִין שָׁנִין בְּמִדְבָּרָא
בְּדִיל לְעֲנִיּוּתְךָ לְנִסְיוּתְךָ לְמַדַּע
יְתֵ דְבִלְבָבְךָ הִתְטַר פְּקוּדוֹהִי
אִם לֹא: **ג** וְעֲנִיךָ וְאַכְפִּנְךָ וְאוֹכְלְךָ
יְתֵ מִנָּא דְלֹא יִדְעָתָה וְלֹא יָדָעוּ
אַבְהִתְךָ בְּדִיל לְהוֹדְעוּתְךָ אֲרִי לֹא
עַל לְחָמָא בְּלַחֲוִדוֹהִי מִתְקִיִּים אֲנִישָׁא
אֲרִי עַל כָּל אֲפָקוֹת מִימַר מִן קָדָם יִי
חַיִּי אֲנִישָׁא: **ד** כְּסוּתְךָ לֹא בְּלִיאָת
מִנְךָ וּמִסְנָךְ לֹא יִחְפּוּ דְּנָן
אַרְבַּעִין שָׁנִין: **ה** וְתִדַּע עַם לְבָבְךָ
אֲרִי כְּמָא דְּמַלִּיף גְּבִירָא יְתֵ בְּרִיהִי יִי
אֱלֹהֶיךָ מַלִּיף לְךָ: **ו** וְתִטַּר יְתֵ פְקוּדֵי־אֵי
דִּיִי אֱלֹהֶיךָ לְמַהֲךָ בְּאוֹרְחָן דְּתִקְנָן
קְדָמוֹהִי וּלְמַדְחַל יְתִיהִי: **ז** אֲרִי יִי אֱלֹהֶיךָ
מַעִיל לְךָ לְאַרְעָא טְבִתָּא אֲרַע
נְגִדָא נַחֲלִין דְּמִיִּין מִבּוֹעֵי עֵינָן
וּתְהוֹמִין נְפִקִין בְּבִקְעָן
וּבְהָרִין: **ח** אֲרַע חֹטִין וְסַעֲרִין
וְגִפְזִין וְתִינִין וְרִמּוֹנִין אֲרַע דְּזִיתָהָ
עֲבָדִין מְשָׁחָא וְהִיא עֲבָדָא דְּבִשׁ: **ט**
אֲרַע דְּלֹא בְּמִסְכִּינוּ תִּיכּוֹל בָּהּ

³² ראה שמות י, יג; רש"י בראשית מג, טו.

³³ בראשית ד, טז ועוד.

³⁴ הלשון 'כסות' נמצא גם בלשון המקרא (שמות כא, י ועוד).

³⁵ בראשית יז, ו ועוד.

³⁶ יונתן יחזקאל כד, יז (בנוסחאות מדויקות).

³⁷ כונת אונקלוס "שלא נתקלקלו המנעלים שברגליהם" (רבנו בחיי). ואולי 'חִפּוּ' הוא מלשון חיכוך (כמו "נזיר חופף ומפספס" – נזיר מב. – ראה הערוך ערך חף ה) (נתינה לגר; אור התרגום).

³⁸ יונתן ישעיהו ל, כב; מא, ו.

³⁹ לעיל ד, א '[כְּאֲשֶׁר] - 'כְּמוֹ אֲשֶׁר'; ובתרגום 'כְּמוֹ ש...' ('קְמָא דְ...').

⁴⁰ ראה יונתן ישעיהו ה, יח; סו, ט [וראה בראשית לו, כח ועוד].

⁴¹ מילה זו נמצאת במקרא (ישעיהו לה, ז; מט, י; קהלת יב, ו). ותרגום 'מענות תהום' (בראשית ז, יא; ח, ב) 'מבועי תהום'.

⁴² להלן יא, יא.

⁴³ להלן יא, יא.

⁴⁴ בראשית לו, יד; לד, כב; שמות כט, ב.

⁴⁵ ויקרא כז, טז; במדבר ה, טו.

⁴⁶ יונתן מלכים ב' כ, ז ועוד.

⁴⁷ יונתן מלכים א' ז, מב.

⁴⁸ להלן כ, כ.

⁴⁹ יונתן ישעיהו מח, י.

לֶחֶם לֹא-תַחֲסֹר כָּל בֹּה אֶרֶץ
אֲשֶׁר אֲבִינָהּ בְּרֹל וּמִהֲרִיָּה תַחֲצֹב
נַחֲשֶׁת: ' וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה
אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ: [שני] ^א הַשֶּׁמֶר לָךְ
פְּתִישָׁכָה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לְבַלְתִּי שֹׁמֵר מִצְוֹתָיו
וּמִשְׁפָּטָיו וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה
הַיּוֹם: ^ב פְּתִישָׁכָה וּשְׂבַעְתָּ
וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וְיִשְׁבַת: ^ג וּבִקְרָךְ
וְצֹאנְךָ יִרְבּוּ וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה־לָּךְ
וְכָל אֲשֶׁר־לָךְ יִרְבֶּה: ^ד וְרָם לְבָבְךָ
וְשִׂכַחְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים: ^ט הַמּוֹלִיכְךָ בַּמִּדְבָּר
| הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נַחֲשׁ |
שָׂרָךְ וְעֶקְרָב וְצִמְאֹן
אֲשֶׁר אֵין־מַיִם הַמוֹצִיא לָךְ מֵיִם
מִצּוֹר הַחֲלָמִישׁ: ^ט הַמֵּאֲכִלְךָ מִן
בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּ אֲבֹתֶיךָ לִמְעַן
עֲנֶתְךָ וּלְמַעַן נִסְתָּךְ לְהִיטִבְךָ
בְּאַחֲרִיתֶךָ: ^י וְאַמְרַת בְּלִבְבְּךָ כְּחִי
וְעַעַם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת־הַחִיל
הַזֶּה: ^י וְזָכַרְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי
הוּא הִנָּתַן לָךְ כָּח לַעֲשׂוֹת חִיל

לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל דָּבָר ⁵⁰ בְּה אֶרֶץ
שֹׁמֵר בְּרֹל וּמִהֲרִיָּה תַחֲצֹב ⁵¹
נַחֲשֶׁת: ' וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתָּ
אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה
שֶׁנָּתַן לָךְ: [שני] ^א הַשֶּׁמֶר לָךְ
שֶׁמָּא תִשְׁכַּח אֶת הַיְרָאָה ⁵² שֶׁל ה'
אֱלֹהֶיךָ בְּשֶׁל שֶׁלֹּא לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו
וּדְיָנָיו וְחֻקֵּיו שֶׁאֵינִי מִצְוֶה לָךְ
יּוֹם זֶה: ^ב שֶׁמָּא תֹאכַל וּשְׂבַעְתָּ
וּבָתִּים טוֹבִים ⁵³ תִּבְנֶה וּשְׁבַת: ^ג וּבִקְרָךְ
וְצֹאנְךָ יִרְבִּיאוּ וְכֶסֶף וְזָהָב יִרְבֶּה לָךְ
וְכָל אֲשֶׁר לָךְ יִרְבֶּה: ^ד וְרָם לְבָבְךָ
וְשִׂכַחְתָּ אֶת הַיְרָאָה שֶׁל ה' אֱלֹהֶיךָ
שֶׁהוֹצִיאֲךָ מִהָאָרֶץ שֶׁל מִצְרַיִם
מִבֵּית הָעֲבָדוֹת ⁵⁴: ^ט שֶׁנִּהְיֶיךָ בַּמִּדְבָּר
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא מִקּוֹם ⁵⁵ שֶׁל נַחֲשִׁים ⁵⁶
שׂוֹרִפִּים ⁵⁷ וְעֶקְרָבִים וּבֵית הַצִּמְאֹן ⁵⁸
מִקּוֹם שֶׁאֵין מַיִם שֶׁהוֹצִיא לָךְ מֵיִם
מִהַצּוֹר הַחֲזֹק: ^ט שֶׁהֵאֲכִילְךָ ⁵⁹ מִן
בַּמִּדְבָּר שֶׁלֹּא יִדְעוּ אֲבוֹתֶיךָ בְּשֶׁל
לַעֲנוֹתְךָ וּבְשֶׁל לִנְסוֹתְךָ לְהִטִּיב לָךְ
בְּסוּפֶךָ ⁶⁰: ^י וְאַמְרַת בְּלִבְבְּךָ כֹּחִי ⁶¹
וְחֻזְקִי ⁶² יָדִי ⁶³ קָנָה ⁶⁴ לִי אֶת הַנִּכְסִים
הָאֵלֶּה: ^י וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי
הוּא נֹתֵן לָךְ עֲצָה לַקְנוֹת ⁶⁵ נִכְסִים

לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל מִדְּעָם בְּה אֶרֶץ
דְּאֲבִינָהּ בְּרֹלָא וּמִטּוֹרָהּ תַּחֲצֹב
נַחֲשָׁא: ' וְתִיכּוֹל וְתִסְבַּע וְתִבְרִיךְ
יְת' יי אֱלֹהֶיךָ עַל אֶרֶץ טֹבָתָא
דִּיהִב לָךְ: [שני] ^א אֲסַתְמַר לָךְ
דְּלִמָּא תִתְנַשִּׁי יְת' דְּחִלְתָּא דִּי
אֱלֹהֶיךָ בְּדִיל דְּלֹא לְמַטַּר פְּקוּדוּהִי
וְדִינּוּהִי וְקִימּוּהִי דְּאַנָּא מְפָקִיד לָךְ
יּוֹמָא דִּין: ^ב דְּלִמָּא תִיכּוֹל וְתִסְבַּע
וּבָתִּין שְׂפִירִין תִּבְנִי וְתִתִּיב: ^ג וְתוֹרְךָ
וְעִנְךָ יִסְגּוּ וְכִסְפָּא וְדָהָבָא יִסְגִּי לָךְ
וְכָל דְּלָךְ יִסְגִּי: ^ד וְיִירַם לְבָבְךָ
וְתִתְנַשִּׁי יְת' דְּחִלְתָּא דִּי אֱלֹהֶיךָ
דְּאַפְקָךְ מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדוֹתָא: ^ט דְּדִבְרֶךְ בְּמִדְבָּרָא
רַבָּא וְדְחִילָא אַתָּר דְּחִיּוֹן
קָלָן וְעֶקְרָבִין וּבֵית צִמְאֹנָא
אַתָּר דְּלִית מַיָּא דְּאַפִּיק לָךְ מֵיָּא
מִטְנָרָא תְּקִיפָא: ^ט דְּאֹכְלֶךָ מִנָּא
בְּמִדְבָּרָא דְּלֹא יִדְעוּ אֲבֹתֶךָ בְּדִיל
לַעֲנִיּוּתֶךָ וּבְדִיל לְנִסְיוֹתֶךָ לְאוֹטָבָא לָךְ
בְּסוּפֶךָ: ^י וְתִימַר בְּלִבְבְּךָ חִילִי
וְתִקּוּף יָדִי קָנָא לִי יְת' נִכְסֵיָּא
הָאֵלֶּין: ^י וְתִדְכַּר יְת' יי אֱלֹהֶיךָ אֲרִי
הוּא יְהִיב לָךְ עֵיצָא לְמִקְנֵי נִכְסִין

⁵⁰ במדבר לא, כג ועוד.

⁵¹ הלשון 'פסל' נמצא גם בלשון המקרא (שמות לד, ד ועוד).

⁵² ראה בראשית כ, יא ועוד.

⁵³ הלשון 'שפיר' הוא תרגום של 'יפה' (ראה בראשית יב, יד ועוד), אלא ש'יפה' בתרגום ובלשון חז"ל משמש גם במובן של 'טוב'.

⁵⁴ ראה רש"י לעיל ו, יב.

⁵⁵ בראשית כד, כג ועוד.

⁵⁶ ראה במדבר כא, ו.

⁵⁷ ראה יונתן שמואל א' לא, יב [הלשון 'קליה' נמצאת גם בלשון המקרא – ויקרא ב, יד; ירמיהו כט, כג ועוד].

⁵⁸ מקום מיוחד לדבר מסוים מתורגם בלשון 'בית', כמו 'בית זרע' (ויקרא כז, טז) 'בית מישד קטמא' (ויקרא ד, יב) ועוד.

⁵⁹ ראה לעיל פסוק ג.

⁶⁰ הלשון 'סוף' נמצאת גם בלשון המקרא (קהלת ג, יא; ז, ב; יב, יג; דברי הימים ב' כ, טז).

⁶¹ הלשון 'חיל' משמשת בתרגום גם כלשון כח. ומצינו כן גם בלשון המקרא (להלן פסוק יח ועוד; ראה שרשים לרד"ק 'חיל').

⁶² שמות יג, ג יד טז.

⁶³ להלן ט, טו ז.

⁶⁴ בראשית מז, כב.

⁶⁵ יונתן עמוס ח, ו.

לִמְעַן הָקִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה: (פ) וְהָיָה
אִם־שָׁכַח תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְעַבַּדְתָּם וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם הֲעַדְתִּי
בְכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבֹד תֹּאבְדוּן: ^כ
כְּגוֹלִים אֲשֶׁר יְהוָה מַאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם בֶּן
תֹּאבְדוֹן עָקֹב לֹא תִשְׁמְעוּן בְּקוֹל
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: (פ) ^ט אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל
אֲתָה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא
לָרֶשֶׁת גּוֹלִים גְּדֹלִים וְעַצְמִים מִמֶּנּוּ
עָרִים גְּדֹלֹת וּבְצֻרֹת בְּשָׁמַיִם:
^ב עַם־גְּדוֹל וָרֶם בְּנֵי עֲנָקִים
אֲשֶׁר אֲתָה יֹדַעְתָּ וְאֲתָה שֹׁמֵעַתָּ מִי
יִתְיַצֵּב לִפְנֵי בְנֵי עֲנָק: ^ג
וַיִּדְעַת הַיּוֹם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הוּא־הָעֹבֵר לִפְנֶיךָ אֲשֶׁר אָכְלָה
הוּא יִשְׁמִידֶם וְהוּא יִכְנִיעֶם לִפְנֶיךָ
וְהוֹרֶשֶׁתֶם וְהֶאֱבַדְתֶּם מִהֵר
כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה לְךָ: [שְׁלִישִׁי] ^ד
אֶל־תֹּאמַר בְּלִבִּי בְהִנֵּדִי יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֲתָם | מִלִּפְנֶיךָ לֹא־מָרָה
בְּצַדְקָתִי הִבִּיאֲנִי יְהוָה לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ
הַזֹּאת וּבִרְשָׁעַת הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה
מִזְרִישָׁם מִפְּנֶיךָ: ^ה לֹא
בְּצַדְקָתְךָ וּבִישָׁר לִבִּיךָ אֲתָה בָּא
לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ כִּי בִרְשָׁעַת |
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְרִישָׁם
מִפְּנֶיךָ וּלְמַעַן הָקִים אֶת־הַדָּבָר
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם
לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב: ^ו וַיִּדְעַתָּ כִּי לֹא

בִּשְׁלָל לָקַטְתָּ אֶת בְּרִיתוֹ שֶׁנִּשְׁבַּע
לְאַבְרָהָם בְּיוֹם הַזֶּה: (פ) וְהָיָה
אִם שָׁכַח תִּשְׁכַּח אֶת הַיְרָאָה שֶׁל ה'
אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ אַחֲרֵי טַעֲוִיּוֹת הָעַמִּים
וְעַבַּדְתָּן וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶן הָעִידוּתִי
בְּכֶם יוֹם זֶה כִּי אֲבֹד תֹּאבְדוּן: ^כ
כְּעַמִּים שֶׁה' מַאֲבִיד מִפְּנֵיכֶם כֵּן
תֹּאבְדוֹן חֲלָף שֶׁלֹּא קִבַּלְתֶּם לְמֵאמַר
שֶׁל ה' אֱלֹהֵיכֶם: (פ) ^ט אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל
אֲתָה עוֹבֵר יוֹם זֶה אֶת הַיַּרְדֵּן לְהַכְנִס
לָרֶשֶׁת עַמִּים ⁶⁶ גְּדוֹלִים וְחֻזְקִים ⁶⁷ מִמֶּנּוּ
עָרִים גְּדוֹלוֹת וּבְצֻרוֹת עַד צֶדֶד ⁶⁸ הַשָּׁמַיִם:
^ב עַם גְּדוֹל וְחֻזַּק ⁶⁹ בְּנֵי הַגְּבוּרִים ⁷⁰
שֶׁאֲתָה יֹדַעְתָּ וְאֲתָה שֹׁמֵעַתָּ מִי
יִוְכַל ⁷¹ לְעַמּוֹד ⁷² לִפְנֵי בְנֵי הַגִּבּוֹרִים: ⁷³ ^ג
וַיִּדְעַת יוֹם זֶה כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ
הוּא עוֹבֵר לִפְנֶיךָ מֵאֲמַרְוֹ אֲשֶׁר אוֹכְלָה
הוּא יִשְׁמִידֶם וְהוּא יִשְׁבֵּרֶם ⁷⁴ לִפְנֶיךָ
וּגְרִשְׁתֶּם ⁷⁵ וְהֶאֱבַדְתֶּם מִהֵר
כְּמוֹ שֶׁדִּבֶּר ה' לְךָ: [שְׁלִישִׁי] ^ד
לֹא תֹאמַר בְּלִבִּי בְּשִׁישְׁבִּיר ⁷⁶ ה'
אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם מִלִּפְנֶיךָ לֹא־מָרָה
בְּצַדְקָתִי הִכְנִסֵּנִי ה' לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ
הַזֹּאת וּבְעֻנּוֹת ⁷⁷ הָעַמִּים הָאֵלֶּה ה'
מִגְרִשׁ ⁷⁸ לָהֶם מִפְּנֶיךָ: ^ה לֹא
בְּצַדְקָתְךָ וּבְאֲמַתָּת ⁸⁰ לִבִּיךָ אֲתָה נִכְנָס
לָרֶשֶׁת אֶת הָאָרֶץ כִּי בְּעֻנּוֹת
הָעַמִּים הָאֵלֶּה ה' אֱלֹהֶיךָ מִגְרִשׁ לָהֶם
מִפְּנֶיךָ וּבִשְׁלָל לָקַטְתָּ אֶת הַדָּבָר
שֶׁנִּשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם
לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב: ^ו וַיִּדְעַתָּ כִּי לֹא

בְּדִיל לְקַיֵּמָה יְת קִימִיה דְּקִיִּים
לְאַבְרָהָם בְּיוֹמָא הַדִּין: (פ) וְהָיָה
אִם אֲתִנְשָׂא תִתְנַשֵּׂי יְת דְּחִלְתָּא דִּי
אֱלֹהֶיךָ וְתִתְהַד בְּתֵר טַעֲוִיּוֹת עַמְמִיָּא
וְתִפְלַחְנִין וְתִסְגֹּד לָהֶן אִסְתִּידִית
בְּכּוֹן יוֹמָא דִּין אַרִי מִיבֵד תִּיבְדוּן: ^כ
כְּעַמְמִיָּא דִּי מוֹבִיד מִן קְדַמִּיכוֹן כֵּן
תִּיבְדוּן חֲלָף דְּלֹא קִבִּילְתוּן לְמִימְרָא
דִּי אֱלֹהֵיכוֹן: (פ) ^ט אֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל
אֲתָ עֹבֵר יוֹמָא דִּין יְת יִרְדְּנָא לְמִיעֵל
לְמִירַת עַמְמִין רַבְרְבִין וְתִקִּיפִין מִנֶּךָ
קְרוּין רַבְרְבִין וְכִרִּיכוֹן עַד צִית שְׁמִיָּא:
^ב עַם רַב וְתִקִּיף בְּנֵי גְבֻרִיָּא
דְּאֲתָ יִדְעָתָא וְאֲתָ שֹׁמֵעָתָא מֵאֵן
יִפּוֹל לְמַקְס קְדָם בְּנֵי גְבֻרָא: ^ג
וְתִדַּע יוֹמָא דִּין אַרִי יְת אֱלֹהֶיךָ
הוּא עֹבֵר קְדָמְךָ מִימְרִיה אִישָׁא אָכְלָה
הוּא יִשְׁיַעֲנִין וְהוּא יִתְבַּרְנֹן קְדָמְךָ
וְתִתְרִיכְנֹן וְתוֹבִידְנֹן בְּפִרְיעַ
כְּמָא דְּמִלִּיל יְת לְךָ: [שְׁלִישִׁי] ^ד
לֹא תִימַר בְּלִבִּי בְּדִיתְבִּיר יְת
אֱלֹהֶיךָ יְתִהוֹן מִן קְדָמְךָ לְמִימַר
בְּזִכּוֹתִי אֲעֵלֵנִי יְת לְמִירַת יְת אֲרַעָא
הַדָּא וּבְחֻזְבִּי עַמְמִיָּא הָאֵלִין יְת
מִתְרִיד לְהוֹן מִן קְדָמְךָ: ^ה לֹא
בְּזִכּוֹתְךָ וּבְקִשְׁיֻטוֹת לִבִּיךָ אֲתָ עָלִיל
לְמִירַת יְת אֲרַעָהוֹן אַרִי בְּחֻזְבִּי
עַמְמִיָּא הָאֵלִין יְת אֱלֹהֶיךָ מִתְרִיד לְהוֹן
מִן קְדָמְךָ וּבְדִיל לְקַיֵּמָה יְת פְּתִגְמָא
דְּקִיִּים יְת לְאַבְרָהָם לְאַבְרָהָם
לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב: ^ו וְתִדַּע אַרִי לֹא

⁶⁶ גם בלשון המקרא נמצאת הצורה 'עממים'

(נחמיה ט, כב).

⁶⁷ יונתן שופטים יח, כו.

⁶⁸ רא"ם שמות ט, ח; מתורגמן שורש 'צית'.

⁶⁹ שמות י, יט ועוד.

⁷⁰ בראשית ו, ד.

⁷¹ בראשית מד, כב; שמות י, ה; יט, כג.

⁷² שמות ט, יא; להלן י, ח; יח, ה.

⁷³ להלן י, יז.

⁷⁴ ראה שמות לד, יג ועוד.

⁷⁵ ראה שמות כג, לא.

⁷⁶ ראה במדבר ט, יב.

⁷⁷ ויקרא כו, לו.

⁷⁸ ראה שמות יא, א ועוד.

⁷⁹ "כי הצדיק הוא תוכאי בדיו" (רמב"ן בראשית ו, ט).

(ט).

⁸⁰ ראה בראשית כד, כז ועוד.

בַּצִּדְקָתָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ
אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ
כִּי עַם־קָשֶׁה־עָרָף אָתָּה: ^ז זָכַר
אֶל־תִּשְׁכָּח אֶת אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר לְמַן־הַיּוֹם
אֲשֶׁר־יֵצְאָתָּ | מֵאָרֶץ מִצְרַיִם עַד־בָּאָכֶם
עַד־הַמָּקוֹם הַזֶּה מִמֶּרֶם הָיִיתֶם
עִם־יְהוָה: ^ח וּבַחֲרֹב הִקְצַפְתָּם אֶת־יְהוָה
וַיִּתְאַנֶּף יְהוָה בְּכֶם לְהַשְׁמִיד
אֶתְכֶם: ^ט בְּעֵלְתִי הִהְרֵה לְקַחַת
לוֹחַת הָאֲבָנִים לוֹחַת הַבְּרִית אֲשֶׁר־כָּתַר
יְהוָה עִמָּכֶם וְאָשַׁב בְּהָר אֲרָבָעִים
יּוֹם וְאֲרָבָעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא
אֵכְלָתִי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: ^י וַיִּתֵּן יְהוָה
אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לוֹחַת הָאֲבָנִים כְּתָבִים
בְּאֶצְבָּע אֱלֹהִים וְעָלִיהֶם כָּכָל־הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ
הָאֵשׁ בַּיּוֹם הַהוּא: ^{יא} וַיְהִי
מִקֵּץ אֲרָבָעִים יּוֹם וְאֲרָבָעִים לַיְלָה
נָתַן יְהוָה אֵלַי אֶת־שְׁנֵי לוחֹת הָאֲבָנִים
לְחוֹת הַבְּרִית: ^{יב} וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
קוֹם רֵד מֵהָר מִזֶּה כִּי שַׁחַת עָמַדְךָ
אֲשֶׁר הוֹצַאתָ מִמִּצְרַיִם סָרוּ מֵהָר
מִזֶּה־הָרָדָּךְ אֲשֶׁר צִוִּיתָם עָשׂוּ
לָהֶם מִסְכָּה: ^{יג} וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
לֹא־אֶמַר רְאִיתִי אֶת־הָעָם הַזֶּה
וְהִנֵּה עַם־קָשֶׁה־עָרָף הוּא: ^{יד}
הֲרָף מִמְּנִי וְאֲשַׁמִּידֵם
וְאֶמְחָה אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי־עֶצְמוֹ וְרַב מִמֶּנּוּ:

בַּצִּדְקָתְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ
כִּי עַם קָשֶׁה עוֹרֵף אָתָּה: ^ז הָיָה זָכוֹר⁸¹
לֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲשֶׁר־הִקְצַפְתָּ⁸²
לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּר לְמַן הַיּוֹם
שִׁיעַצְתָּ מֵהָאָרֶץ שֶׁל מִצְרַיִם עַד בּוֹאֲכֶם
עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה מִסְרָבִים⁸³ הָיִיתֶם
לְפָנֶיךָ ה': ^ח וּבַחֲרֹב הִכְעַסְתָּם לְפָנֶיךָ ה'
וַיִּחְזֹק⁸⁴ הַכֶּעַס שֶׁל ה' בְּכֶם לְהַשְׁמִיד
אֶתְכֶם: ^ט בְּעֵלּוֹתִי לָהָר לְקַחַת
לוֹחַת הָאֲבָנִים לוֹחַת הַבְּרִית שֶׁנִּכְתָּב
ה' עִמָּכֶם וְאָשַׁב בְּהָר אֲרָבָעִים
יָמִים וְאֲרָבָעִים לַיְלֹת לֶחֶם לֹא
אֵכְלָתִי וּמַיִם לֹא שָׁתִיתִי: ^י וַיִּתֵּן ה'
לִי אֶת שְׁנֵי לוֹחַת הָאֲבָנִים כְּתוּבִים
בְּאֶצְבָּע שֶׁל ה' וְעָלִיהֶם כָּכָל הַדְּבָרִים
שֶׁדִּבֶּר ה' עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ
הָאֵשׁ בַּיּוֹם שֶׁל הַקֶּהֱלָה: ^{יא} וַיְהִי
מִסּוּף⁸⁵ אֲרָבָעִים יָמִים וְאֲרָבָעִים לַיְלֹת
נָתַן ה' לִי אֶת שְׁנֵי לוֹחַת הָאֲבָנִים
לְחוֹת הַבְּרִית: ^{יב} וַיֹּאמֶר ה' לִי
קוֹם רֵד מֵהָר מִמֶּה⁸⁶ כִּי שַׁחַת⁸⁷ עָמַדְךָ
שֶׁהוֹצַאתָ מִמִּצְרַיִם שָׁסוּ⁸⁸ מֵהָר
מִן הַדֶּרֶךְ שֶׁצִּוִּיתָם עָשׂוּ
לָהֶם מִסְכָּה: ^{יג} וַיֹּאמֶר ה' לִי
לֹא־אֶמַר גְּלוּ לְפָנֶיךָ הָעָם הַזֶּה
וְהִנֵּה עַם קָשֶׁה עוֹרֵף הוּא: ^{יד}
הִנֵּה בַקִּשְׁתְּךָ⁸⁹ מִלְּפָנֶיךָ⁹⁰ וְאֲשַׁמִּידֵם
וְאֶמְחָה אֶת שְׁמָם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם
וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְעָם חֲזָק וְרַב⁹¹ מֵהֶם:

בְּזָכוֹתֶיךָ יי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב לְךָ
יֵת אֶרְעָא טְבָתָא הָדָא לְמִירְתָּהּ
אַרִי עִם קָשִׁי קָדֵל אָתָּה: ^ז הָוִי דְּכִיר
לֹא תִתְנָשִׁי יֵת דְּאַרְגִּיזִיתָא
קָדָם יי אֱלֹהֶיךָ בַּמִּדְבָּרָא לְמַן יוֹמָא
דְּנִפְקִיתָא מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם עַד מִיתִּכּוֹן
עַד אֶתְרָא הָדִין מְסָרְבִין הָוִיתוּן
קָדָם יי: ^ח וּבַחֲזֹרְב אֲרָגִיזִיתוּן קָדָם יי
וּתְקִיף רְגָזָא דִּי בְכוֹן לְשִׁיעָאָה
יִתְכוֹן: ^ט בְּמִסְקִי לְטוֹרָא לְמִסְב
לוֹחִי אֲבָנִיָא לוֹחִי קִימָא דְּגִזָּר
יי עִמְכוֹן וִיתִיבִית בְּטוֹרָא אֲרָבָעִין
יָמִין וְאֲרָבָעִין לַיְלָן לְחִמָּא לֹא
אֵכְלִית וּמַיָא לֹא שָׁתִיתִי: ^י וַיְהִי יי
לִי יֵת תְּרִין לוֹחִי אֲבָנִיָא כְּתִיבִין
בְּאֶצְבָּעָא דִּי וְעָלִיהוֹן כָּכָל פְּתִגְמִיָא
דְּמִלִּיל יי עִמְכוֹן בְּטוֹרָא מְגו
אִישְׁתָּא בְּיוֹמָא דְּקִהְלָא: ^{יא} וְהָוָה
מִסּוּף אֲרָבָעִין יָמִין וְאֲרָבָעִין לַיְלָן
יְהִיב יי לִי יֵת תְּרִין לוֹחִי אֲבָנִיָא
לוֹחִי קִימָא: ^{יב} וַיֹּאמֶר יי לִי
קוֹם חוֹת בְּפָרִיעַ מִכָּא אַרִי חֲבִיל עָמַדְךָ
דְּאִפִּיקִיתָא מִמִּצְרַיִם סָסוּ בְּפָרִיעַ
מִן אוֹרְחָא דְּפִקִּידְתָּנוּן עֲבָדוּ
לְהוֹן מִתְכָּא: ^{יג} וַיֹּאמֶר יי לִי
לְמִימַר גְּלִי קָדָמִי עָמָא הָדִין
וְהָא עִם קָשִׁי קָדֵל הוּא: ^{יד}
אַנַּח בְּעוֹתֶיךָ מִן קָדָמִי וְאֲשִׁיעִינוּן
וְאֶמְחִי יֵת שׁוֹמְהוֹן מִתַּחַת שְׁמַיָא
וְאֶעֱבִיד יִתְךָ לְעָם תְּקִיף וְסָגִי מִנְהוֹן:

⁸¹ שמות יח, יט.

⁸² תהלים קג, יד.

⁸³ יונתן מלכים א' כא, כב.

⁸⁴ הלשון 'סרב' נמצאת גם במקרא (יחזקאל ב, ו);

ראה שם רש"י ורד"ק).

⁸⁵ ראה בראשית מא, נו.

⁸⁶ ראה להלן כח, סו; "ומלת יומם לא תמצא בכל

המקרא רק על עת היות השמש על הארץ" (אב"ע

שמות יג, כב). וכן הוא בלשון אונקלוס.

⁸⁷ הלשון 'סוף' נמצאת גם במקרא (קהלת ג, יא; ז,

ב; יב, יג; דברי הימים ב' כ, טז).

⁸⁸ ראה לעיל ה, ג; יב, ח.

⁸⁹ הלשון 'חבלה' נמצאת גם בלשון המקרא (ישעיהו

י, כז ועוד; ראה אב"ע שם).

⁹⁰ ראה במדבר ה, יב יט כ כט.

⁹¹ ראה תרגום אסתר ה, ג ועוד (ואונקלוס דברים

יג, יא ועוד).

⁹² בראשית כג, ד ועוד.

⁹³ בראשית יג, ו ועוד.

טו וְאֶפֶן וְאָרְד מִזֶּהֱרָר וְהֶהָר
 בְּעֵר בָּאֵשׁ וְשָׁנִי לִוְחַת הַבְּרִית עַל
 שְׁתֵּי יָדָי: **טז** וְאָרָא וְהִנֵּה חֲטָאתֶם
 לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֲגָל
 מִסִּכָּה סֶרֶתֶם מִהֵר מִזֶּהֱדָרָד
 אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶתְכֶם: **יז** וְאֶתְפֹּשׁ
 בְּשָׁנִי הַלָּחַת וְאֶשְׁלַכְּם מֵעַל שְׁתֵּי
 יָדָי וְאֶשְׁבַּרְם לְעֵינֵיכֶם: **יח** וְאֶתְנַפֵּל
 לִפְנֵי יְהוָה כְּרָאשׁוֹנָה אֲרַבְעִים
 יוֹם וְאֲרַבְעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא
 אֲכָלְתִּי וּמִים לֹא שָׁתִיתִי עַל
 כָּל־חֲטָאתְכֶם אֲשֶׁר חֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת
 הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיסוֹ: **יט** כִּי
 יִגְרַמִּי מִפְּנֵי הָאֵל וְהַחֲמָה אֲשֶׁר קִצַּף
 יְהוָה עָלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וַיִּשְׁמַע
 יְהוָה אֱלֹי גַם בַּפֶּעַם הַהוּא: **כ**
 וּבָאֲהָרֹן הַתַּאֲנֵף יְהוָה מָאֵד
 לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפָּלַל גַּם־בְּעֵד אֲהָרֹן
 בָּעֵת הַהוּא: **כא** וְאֶת־חֲטָאתְכֶם
 אֲשֶׁר־עֲשִׂיתֶם אֶת־הָעֲגָל לְקַחְתִּי
 וְאֶשְׂרֹף אֹתוֹ | בָּאֵשׁ וְאַכַּת אֹתוֹ
 טַחֲוֹן הֵיטֵב עַד אֲשֶׁר־דָּק לְעֶפֶר
 וְאֶשְׁלַף אֶת־עֲפָרוֹ אֶל־הַנַּחַל הַיָּרֵד
 מִזֶּהֱהָר: **כב** וּבִתְבַעֲרָה וּבִמְסָה
 וּבִקְבַרְתָּ הַתַּאֲנֹה מִקְצָפִים
 הֵייתֶם אֶת־יְהוָה: **כג** וּבִשְׁלַח יְהוָה
 אֶתְכֶם מִקְדָּשׁ בְּרָנֶלֶת לֵאמֹר עָלוּ
 וּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם
 וּתְמָרוּ אֶת־פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

טו וְאֶפֶן וְאָרְד מִן הַהֵר וְהֶהָר
 בּוֹעֵר בָּאֵשׁ וְשָׁנִי לִוְחַת הַבְּרִית עַל
 שְׁתֵּי יָדָי: **טז** וְאָרָא וְהִנֵּה חֲטָאתֶם
 לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם עֲשִׂיתֶם לָכֶם עֲגָל
 מִסִּכָּה שְׁטִיתֶם מִהֵר מִן הַדֶּרֶךְ
 שְׁצִוָּה ה' אֶתְכֶם: **יז** וְאֶחָז⁹⁴
 בְּשָׁנִי הַלִּוְחֹת וְאֶשְׁלִיכֶם מֵעַל שְׁתֵּי
 יָדָי וְאֶשְׁבַּרְם לְעֵינֵיכֶם: **יח** וְאֶשְׁתַּטַּח⁹⁵
 לִפְנֵי ה' כְּאִשֶּׁר⁹⁶ בְּרָאשׁוֹנָה אֲרַבְעִים
 יָמִים וְאֲרַבְעִים לַיְלֹת לֶחֶם לֹא
 אֲכָלְתִּי וּמִים לֹא שָׁתִיתִי עַל
 כָּל חֲטָאתְכֶם שֶׁחֲטָאתֶם לַעֲשׂוֹת
 שְׁרָע לִפְנֵי ה' לְהַכְעִיס⁹⁷ לִפְנֵי: **יט** כִּי
 יִרְאֵתִי מִפְּנֵי הַפֶּעַס⁹⁸ וְהַחֲמָה שֶׁפֶּעַס
 ה' עָלֵיכֶם לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וַיִּקְבֹּל
 ה' תְּפִלָּתִי אֵף בַּפֶּעַם הַהוּא⁹⁹: **כ**
 וְעַל אֲהָרֹן הָיָה כַּעַס מִלִּפְנֵי ה' מְאֹד
 לְהַשְׁמִידוֹ וְאֶתְפָּלַל אֵף עַל אֲהָרֹן
 בַּפֶּעַם הַהוּא: **כא** וְאֶת חֲטָאתְכֶם
 שֶׁעֲשִׂיתֶם אֵת הָעֲגָל לְקַחְתִּי
 וְאֶשְׂרֹף אֹתוֹ בָּאֵשׁ וְאֶשְׂרֹף¹⁰⁰ אֹתוֹ
 בְּשׁוּפִין¹⁰¹ יִפֹּה¹⁰² עַד שֶׁהָיָה דָק לְעֶפֶר
 וְאֶשְׁלִיךְ אֵת עֲפָרוֹ לַנַּחַל שִׁיּוֹרֵד
 מִן הַהָר: **כב** וּבִתְבַעֲרָה וּבִמְסָה
 וּבִקְבָרִים שֶׁל הַמְּשָׁאֵלִים מִכְּעִיסִים¹⁰³
 הֵייתֶם לִפְנֵי ה': **כג** וְכַאֲשֶׁר שְׁלַח¹⁰⁴ ה'
 אֶתְכֶם מִמֶּרְקֶם צִיָּאָה¹⁰⁵ לֵאמֹר עָלוּ
 וּרְשׁוּ אֵת הָאָרֶץ שֶׁנָּתַתִּי לָכֶם
 וּתְסַרְבוּ עַל הַמֶּמְאָר שֶׁל ה' אֱלֹהֵיכֶם

טו וְאֶתְפָּנִיתִי וְנַחֲתִית מִן טוֹרָא וְטוֹרָא
 בְּעֵר בְּאִישְׁתָּא וְתִרִין לִוְחֵי קִמָּא עַל
 תִּרְתִּין יָדַי: **טז** וְחִזִּית וְהָא חֲבַתוֹן
 קָדָם יי אֱלֹהֵכֹן עֲבַדְתוֹן לָכֹן עֵינִל
 מִתְכָּא סְטִיתוֹן בְּפָרִיעַ מִן אֲרֻחָא
 דְּפָקִיד יי יִתְכוֹן: **יז** וְאַחַדְתִּי
 בְּתִרִין לִוְחֵיָא וְרִמִּיתוֹן מֵעַל תִּרְתִּין
 יָדַי וְתִבְרַתוֹן לְעֵינֵיכֹן: **יח** וְאַשְׁתַּטַּחְתִּי
 קָדָם יי כַּד בְּקַדְמִיתָא אֲרַבְעִין
 יָמִין וְאֲרַבְעִין לַיְלָן לֶחֶם לֹא
 אֲכָלִית וּמִיָּא לֹא שָׁתִיתִי עַל
 כָּל חֻבְתְּכוֹן דְּחֲבַתוֹן לְמַעַבְד
 דְּבִישׁ קָדָם יי לְאַרְגָּזָא קְדָמוּהִי: **יט** אֲרִי
 דְּחִילִית מִן קָדָם רְגָזָא וְחִמָּתָא דְּרָגָז
 יי עָלֵיכֹן לְשִׁיצָאָה יִתְכוֹן וְקָבִיל
 יי צְלוֹתִי אֵף בְּזִמְנָא הַהוּא: **כ**
 וְעַל אֲהָרֹן הָוָה רָגַז מִן קָדָם יי לְחַדָּא
 לְשִׁיצִיּוּתִיהָ וְצִלִּיתִי אֵף עַל אֲהָרֹן
 בְּעַדְנָא הַהוּא: **כא** וְיֵת חֻבְתְּכוֹן
 דְּעֲבַדְתוֹן יֵת עֲגָלָא נְסִיבִית
 וְאוֹקִידִית יֵתִיהָ בְּנוֹרָא וְשִׁפִּית יֵתִיהָ
 בְּשׁוּפִינָא יָאוֹת עַד דְּהָוָה דָּקִיק לְעֶפֶרָא
 וְרִמִּית יֵת עֲפָרִיהָ לַנַּחֲלָא דְּנַחֲתִית
 מִן טוֹרָא: **כב** וּבְדִלִיקָתָא וּבְנִסְיָתָא
 וּבְקִבְרֵי דְּמִשְׁאָלִי מִרְגָּזִין
 הָוִיתוֹן קָדָם יי: **כג** וְכַד שְׁלַח יי
 יִתְכוֹן מִרְקָם צִיָּאָה לְמִימֵר סָקוּ
 וְאַחֲסִינוּ יֵת אֲרַעָא דִּיהִבִּית לָכֹן
 וְסָרִיבְתוֹן עַל מִימָרָא דִּי אֱלֹהֵכֹן

⁹⁴ יונתן שופטים כ, ו.

⁹⁵ ראה במדבר יא, לב.

⁹⁶ בראשית יב, יא ועוד.

⁹⁷ יונתן מלכים א' טז, יג ועוד.

⁹⁸ ראה להלן לב, כז.

⁹⁹ באונקלוס 'תהוא' לשון זכר, בהתאם ל'זמנא'

בארמית.

¹⁰⁰ 'שפית' הוא לשון שפשוף (הערוך ערך 'שף' ב; רבנו חננאל בבא קמא כג:). לשון כתיבה (רש"י

בראשית ג, טו; איוב ט, יז).

¹⁰¹ רבנו האי גאון, רמב"ם, רא"ש, ורע"ב כלים ל, א

[כך שם הכלי בלשון המשנה; ובלשון המקרא

(שמואל א' יג, כא) 'פְּצִיחָה פִּים' – ראה רד"ק שם].

¹⁰² ראה בראשית כט, יז; לט, ו; רמב"ן בראשית מ,

טז; רא"ם במדבר כז, ז [יפה' בלשון התרגום וחז"ל

משמש גם במובן של 'טוב'].

¹⁰³ יונתן מלכים א' יד, טו ועוד.

¹⁰⁴ בראשית מב, ד ועוד.

¹⁰⁵ תרגם לפי הנקרא בדורו (רמב"ן בראשית מא,

מה).

וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לֹא וְלֹא שְׁמַעְתֶּם
בְּקִלּוֹ: **כד** מִמָּרִים הֵייתֶם עִם־יְהוָה
מִיּוֹם דַּעַתִּי אֶתְכֶם: **כה** וְאַתְּנַפֵּל
לִפְנֵי יְהוָה אֶת אַרְבָּעִים הַיּוֹם
וְאֶת־אַרְבָּעִים הַלַּיְלָה אֲשֶׁר הִתְנַפַּלְתִּי
כִּי־אָמַר יְהוָה לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: **כו**
וְאַתְּנַפֵּל אֶל־יְהוָה וְאָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
אֶל־תִּשְׁחַת עַמֶּךָ וְנַחֲלֶתְךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ
בְּגִדְלֶךָ אֲשֶׁר־הוֹצָאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד
חֲזָקָה: **כז** זָכַר לַעֲבֹדֶיךָ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אֶל־תִּתֵּן אֶל־קִשִׁי
הָעַם הַזֶּה וְאֶל־רִשְׁעוֹ וְאֶל־חַטָּאתוֹ:
כח פֶּן־יֹאמְרוּ הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָנוּ
מִשָּׁם מִבְּלִי יִכָּלֵת יְהוָה
לְהַבִּיאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־דִּבַּר לָהֶם
וּמִשְׁנֵאתוֹ אוֹתָם הוֹצִיאֵם לְהַמְתֵּם
בַּמִּדְבָּר: **כט** וְהֵם עַמֶּךָ וְנַחֲלֶתְךָ
אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ בְּכַחַךְ הַגָּדֹל וּבְזֹרְעֶךָ
הַנְּטוּיָה: (פ) [רביעי] **י** בָּעֵת
הַהוּא אָמַר יְהוָה אֵלֵי פֶסֶל־לֹדֶךָ
שְׁנֵי־לֹחֹת אֲבָנִים כְּרָאשׁוֹנִים וְעֵלָה
אֵלַי הִהְרָה וְעָשִׂיתָ לִּי אֲרוֹן
עֵץ: **ב** וְאָכַתְבָּ עַל־הַלֹּחֹת
אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הֵיוּ עַל־הַלֹּחֹת
הָרִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וּשְׁמַתָּם
בְּאֲרוֹן: **ג** וְאָעַשׂ אֲרוֹן עֵץ שְׁטִים
וְאָפֶסֶל שְׁנֵי־לֹחֹת אֲבָנִים כְּרָאשׁוֹנִים
וְאָעַל הִהְרָה וּשְׁנֵי הַלֹּחֹת בְּיָדִי: **ד**
וִיכְתַב עַל־הַלֹּחֹת כַּמִּכְתָּב
הָרִאשׁוֹן אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים
אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ
בַּיּוֹם הַקֹּהֵל וַיִּתֶּנָּם יְהוָה אֵלַי: **ה**
וְאָפֶן וְאָרַד מִן־הָהָר וְאָשַׁם
אֶת־הַלֹּחֹת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
וַיִּהְיוּ שֵׁם כַּאֲשֶׁר צֻוֵּי יְהוָה: **ו** וּבְנֵי

וְלֹא הֶאֱמַנְתֶּם לוֹ וְלֹא קִיבַלְתֶּם
לְמֵאמְרוֹ: **כד** מִסִּרְבִּים הֵייתֶם לִפְנֵי ה'
מֵהַיּוֹם שִׁדַּעְתִּי¹⁰⁶ אֶתְכֶם: **כה** וְאַשְׁתַּטַּח
לִפְנֵי ה' אֶת אַרְבָּעִים יָמִמוֹת
וְאֶת אַרְבָּעִים לַיְלֹת שֶׁהִשְׁתַּטַּחְתִּי
כִּי אָמַר ה' לְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם: **כו**
וְאַתְּנַפֵּל לִפְנֵי ה' וְאָמַר ה' אֱלֹקִים
לֹא תִשְׁחַת עַמֶּךָ וְנַחֲלֶתְךָ שִׁפְדִיתָ
בְּחֻזְקֶךָ שֶׁהוֹצָאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיַד
חֲזָקָה: **כז** זָכֹר לַעֲבֹדֶיךָ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֹא תִתֵּן לְקִשִׁי
הָעַם הַזֶּה וְלַעֲוֹנָתָם¹⁰⁷ וּלְחַטָּאתָם¹⁰⁸:
כח שָׁמָּה יֹאמְרוּ דְרִי¹⁰⁹ הָאָרֶץ שֶׁהוֹצֵאתָנוּ
מִשָּׁם מִשְׁאֵין יְכוּלֹת לִפְנֵי ה'
לְהַכְנִיסֵם לָאָרֶץ שֶׁדִּבַּר לָהֶם
וּמִשְׁשׁוֹנָא¹¹⁰ אוֹתָם הוֹצִיאֵם לְהַרְגֵם¹¹¹
בַּמִּדְבָּר: **כט** וְהֵם עַמֶּךָ וְנַחֲלֶתְךָ
שֶׁהוֹצֵאתָ בְּכַחַךְ הַגָּדֹל וּבְזֹרְעֶךָ
הַמְרוֹמָמָה: (פ) [רביעי] **י** בָּעֵת
הַהִיא אָמַר ה' לִי פֶסֶל לֹדֶךָ
שְׁנֵי לֹחֹת אֲבָנִים כְּרָאשׁוֹנִים וְעֵלָה
לִפְנֵי¹¹² לְהָרָה וְעָשִׂיתָ לֹדֶךָ אֲרוֹן
שֶׁל עֵץ: **ב** וְאָכַתְבֹּב עַל הַלֹּחֹת
אֶת הַדְּבָרִים שֶׁהָיוּ עַל הַלֹּחֹת
הָרִאשׁוֹנִים שֶׁשִּׁבַּרְתָּ וּשְׁמַתָּם
בְּאֲרוֹן: **ג** וְאָעַשׂ אֲרוֹן שֶׁל עֵץ שִׁטִּים
וְאָפֶסֶל שְׁנֵי לֹחֹת אֲבָנִים כְּרָאשׁוֹנִים
וְאָעַל לְהָרָה וּשְׁנֵי הַלֹּחֹת בְּיָדִי: **ד**
וִיכְתֹּב עַל הַלֹּחֹת כַּמִּכְתָּב¹¹³
הָרִאשׁוֹן אֶת עֲשֶׂרֶת¹¹⁴ דְּבָרִים¹¹⁵
שֶׁדִּבַּר ה' עִמָּכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ
בַּיּוֹם שֶׁל הַקֹּהֵל וַיִּתֶּנָּם ה' לִי: **ה**
וְאָפֶן וְאָרַד מִן הָהָר וְאָשַׁם
אֶת הַלֹּחֹת בְּאֲרוֹן שֶׁעָשִׂיתִי
וַיִּהְיוּ שֵׁם כַּמֹּשֶׁעֲצוֹנִי ה': **ו** וּבְנֵי

וְלֹא הֵימְנָתוֹן לִיה וְלֹא קִבִּילְתוֹן
לְמִימְרֵיהֶם: **כד** מִסִּרְבִּין הָיוּתוֹן קִדָּם יי
מִיּוֹמָא דִּידַעִית יִתְכוּן: **כה** וְאַשְׁתַּטַּחְתִּית
קִדָּם יי יֵת אַרְבַּעִין יָמִין
וְיֵת אַרְבַּעִין לַיְלָן דְּאַשְׁתַּטַּחְתִּית
אַרִי אָמַר יי לְשִׁינְאָה יִתְכוּן: **כו**
וְצִלִיתִי קִדָּם יי וְאַמְרִית יי אֱלֹהִים
לֹא תַחֲבִיל עַמֶּךָ וְאַחֲסִנְתָּךְ דְּפִרְקֵתָא
בְּתַקְפָּךְ דְּאַפִּיקְתָא מִמִּצְרַיִם בְּיַד
תַּקִּיפָא: **כז** אֲדַכֵּר לַעֲבָדְךָ לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֹא תִתֵּנִי לְקִשְׁיוֹת
עַמָּא הַדִּין וְלַחֲוִיָּהוֹן וְלַחֲטָאִיהוֹן:
כח דְּלָמָּה יִימְרוּן דְרִי אַרְעָא דְאַפִּיקְתָּנָא
מִתְּמָן מִדְּלִית יִכָּלֵא קִדָּם יי
לְאַעֲלוֹתָהוֹן לְאַרְעָא דְמִלִּיל לְהוֹן
וּמִדְּסָנִי יִתְהוֹן אִפִּיקְנוֹן לְקִטְלוֹתָהוֹן
בַּמִּדְבָּרָא: **כט** וְאַנּוֹן עַמֶּךָ וְאַחֲסִנְתָּךְ
דְּאַפִּיקְתָּא בְּחִילְךָ רַבָּא וּבְדִרְעָךְ
מְרַמָּמָא: (פ) [רביעי] **י** בָּעֵת
הַהוּא אָמַר יי לִי פֶסֶל לֹדֶךָ
תְּרִין לֹחֵי אֲבָנִיָּא כְּקִדְמָאִי וְסָק
לְקִדְמֵי לְטוֹרָא וְתַעֲבִיד לֹדֶךָ אֲרוֹנָא
דְּאַעָא: **ב** וְאָכַתְוֹב עַל לֹחֲתָא
יֵת פִּתְגָמִיָּא דִּהְיוּ עַל לֹחֲתָא
קִדְמָאִי דִּתְבַרְתָּא וְתִשְׁוִינוֹן
בְּאֲרוֹנָא: **ג** וְעַבְדִית אֲרוֹנָא דְאַעִי שְׁטִין
וּפִסְלִית תְּרִין לֹחֵי אֲבָנִיָּא כְּקִדְמָאִי
וּסְלִיקִית לְטוֹרָא וְתִרִין לֹחֲתָא בְּיָדִי: **ד**
וִכְתַּב עַל לֹחֲתָא כַּמִּכְתָּבָא
קִדְמָאִי יֵת עֲסָרָא פִּתְגָמִין
דְּמִלִּיל יי עַמְכוֹן בְּטוֹרָא מְגוֹ אִישְׁתָּא
בְּיוֹמָא דְקִהֵּל וַיִּהְבְּנוֹן יי לִי: **ה**
וְאַתְפִּנִיתִי וְנַחֲתִית מִן טוֹרָא וְשִׁוִּיתִי
יֵת לֹחֲתָא בְּאֲרוֹנָא דְעַבְדִית
וְהָיוּ תְּמָן כְּמָא דְפִקְדִנִי יי: **ו** וּבְנֵי

¹⁰⁶ בראשית כא, כו; במדבר כב, לד.

¹⁰⁷ ויקרא טז, כב.

¹⁰⁸ ראה ויקרא טז, טז כא.

¹⁰⁹ ראה ויקרא כה, ו מה ועוד [הלשון 'דירה']

נמצאת גם במקרא – תהלים פד, יא]

¹¹⁰ לעיל ד, מב ועוד.

¹¹¹ ראה שמות לב, יב ועוד.

¹¹² בראשית ו, יג.

¹¹³ יונתן יחזקאל יג, ט.

¹¹⁴ בראשית יח, לב ועוד.

¹¹⁵ לעיל ד, יב.

יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרֶת בְּנֵי־יַעֲקֹב
 מִזֹּסֶרֶה שָׁם מֵת אֶהֱרֹן וַיִּקְבֹּר שָׁם
 וַיִּכְהֶן אֶלְעָזָר בֶּנוֹ תַּחְתָּיו: ^ז מִשָּׁם
 נִסְעוּ הַגִּדְגָּדָה וּמִן־הַגִּדְגָּדָה יִטְבְּתָה
 אֶרֶץ נַחֲלֵי מִים: ^ח בָּעֵת
 הַהִוא הִבְדִּיל יְהוָה אֶת־שִׁבְטֵי הַלְוִי
 לְשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לַעֲמֹד
 לִפְנֵי יְהוָה לְשִׁרְתּוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמּוֹ
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ^ט עַל־כֵּן לֹא־הָיָה
 לַלְוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם־אֲחָיו
 יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ
 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יֶדְיָ לֵאמֹר: ^י וְאַנֹכִי
 עֹמְדָתִי בְּהָר פִּימִים הָרְאשִׁים
 אֲרַבְעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה
 וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵלַי גַּם בַּפֶּעַם הַהִוא
 לֹא־אָבָה יְהוָה הִשְׁחִיתָדָּ: ^{יא} וַיֹּאמֶר
 יְהוָה אֵלַי קוּם לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם
 וַיָּבֹאוּ וַיִּירָשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי
 לְאַבְרָם לָתֵת לָהֶם: (פ) [חמישי]

יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקֹב
 לְמוֹסֶרֶה שָׁם מֵת אֶהֱרֹן וַיִּקְבֹּר שָׁם
 וַיִּשְׁמֹשׁ אֶלְעָזָר בֶּנוֹ תַּחְתָּיו: ^ז מִשָּׁם
 נִסְעוּ לְגֹדְגֹד וּמִן גֹּדְגֹד לִיטְבַת
 אֶרֶץ מוֹשְׁכַת ¹¹⁶ נַחֲלִים שֶׁל מִים: ^ח בָּעֵת
 הַהִיא הִפְרִישׁ ה' אֶת הַשִּׁבְטֵי שֶׁל לְוִי
 לְשֵׂאת אֶת אֲרוֹן הַבְּרִית שֶׁל ה' לַעֲמֹד
 לִפְנֵי ה' לְשִׁמְשׁוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמּוֹ
 עַד הַיּוֹם הַזֶּה: ^ט עַל כֵּן לֹא הָיָה
 לַלְוִי חֵלֶק וְנַחֲלָה עִם אֲחָיו
 מִתְּנוּת ¹¹⁷ שֶׁנֶּתַן לוֹ ה' הֵן נַחֲלָתוֹ
 כִּמוֹ שֶׁדִּבֶּר ה' אֶל־קָדֵשׁ לוֹ: ^י וְאַנִּי
 חַיִּיתִי ¹¹⁸ עוֹמֵד ¹¹⁹ בְּהָר כִּימִים הָרָאשׁוֹנִים
 אֲרַבְעִים יָמִים וְאַרְבַּעִים לַיְלֹת
 וַיִּקְבֹּל ה' תְּפִילָתִי ¹²⁰ אֲף בַּפֶּעַם הַהִיא
 לֹא אָבָה ה' לְהִשְׁחִיתָדָּ: ^{יא} וַיֹּאמֶר
 ה' לִי קוּם לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם
 וַיִּכְנְסוּ וַיִּירָשׁוּ אֶת הָאָרֶץ שֶׁנִּשְׁבַּעְתִּי
 לְאַבְרָם לָתֵת לָהֶם: (פ) [חמישי]

יִשְׂרָאֵל נָטְלוּ מִבְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקֹב
 לְמוֹסֶרֶה תִּמְנָן מִית אֶהֱרֹן וַאֲתִקְבֹּר תִּמְנָן
 וַיִּשְׁמִישׁ אֶלְעָזָר בְּרִיה תַּחְתָּוָהִי: ^ז מִתִּמְנָן
 נָטְלוּ לְגֹדְגֹד וּמִן גֹּדְגֹד לִיטְבַת
 אֶרֶץ נַגְדָּא נַחֲלִין דְּמִיין: ^ח בָּעֵתֵנָּא
 הַהִיא אֶפְרַישׁ יי יֵת שִׁבְטָא דְּלוֹי
 לְמַטָּל יֵת אֲרוֹן קִימָא דִּי לְמַקָּם
 קָדָם יי לְשִׁמְשׁוּתִיה וּלְבָרְכָא בְּשִׁמְיָה
 עַד יוֹמָא הַדִּין: ^ט עַל כֵּן לֹא הָוָה
 לַלְוִי חוֹלֶק וְאַחְסָנָא עִם אַחוּהִי
 מִתְנָן דִּיהֵב לִיה יי אֲנִין אַחְסָנְתִּיה
 כִּמָּא דְּמַלִּיל יי אֶלְקָדָּ לִיה: ^י וְאַנָּא
 הַיְיִתִּי קָאִים בְּטוֹרָא כִּיּוֹמָא קִדְמָאִי
 אֲרַבְעִין יָמִין וְאַרְבָּעִין לַיְלָן
 וַיִּקְבִּיל יי צְלוֹתִי אֲף בְּזִמְנָא הַהִיא
 לֹא אָבָא יי לְחַבְלוּתָדָּ: ^{יא} וַיֹּאמֶר
 יי לִי קוּם אִיזִיל לְמַטוּל קָדָם עֲמָא
 וַיִּיעֲלוּ וַיִּירָתוּן יֵת אֶרְעָא דְּקִימִית
 לְאַבְרָהָם לְמַתָּן לְהוֹן: (פ) [חמישי]

¹¹⁶ ראה בראשית לו, כח; להלן כא, ג.

¹¹⁷ בראשית כה, ו.

¹¹⁸ בראשית לא, מ; לב, יא; שמות ב, כב; יח, ג.

¹¹⁹ בראשית כד, ל ועוד.

¹²⁰ יונתן ישעיהו נ, ז; יונה ב, ח.